

Oponentský posudek na diplomovou práci Jany Cecílie Mimrové:

Bohuslav Martinů – Duo concertant pro dvoje housle a orchestr, H.264

Zpracoval: MgA. Zbyněk Müller, 28.5.2021

Diplomová práce Jany Cecílie Mimrové se zabývá dílem Bohuslava Martinů Duo concertant pro dvoje housle a orchestr H.264. Na přibližně 50 stranách textu najdeme kromě Úvodu a Závěru ve zvláštních kapitolách ještě životopis Bohuslava Martinů, rozbor Duo concertant a kapitolu, přinášející vlastní pohled na jeho interpretaci a též zhodnocení vlastního provedení.

Práce má kvalitní textové a grafické zpracování, nechybí notové příklady a je obohacena i o některé zajímavé fotografie. Výčet použité literatury a internetových zdrojů je pro práci tohoto rozsahu zcela dostačující.

Styl, kterým je práce napsána, je čtenářsky nenáročný, působí svěže, místy i zábavně a je znát, že autorka byla a jistě i bude zanícenou interpretkou díla Duo concertant. O tom mě přesvědčují některé věty z rozboru díla, ze kterých je cítit osobní vztah, např. „*celá věta končí hrdým orchestrálním unisonem*“ (...) „*kde rozkveté zářivý F-dur akord*“ (...) „*celý úsek usíná na první době taktu 48*“.

Nyní poznámky k jednotlivým kapitolám:

Oddíl 2 – Život Bohuslava Martinů – je strukturován klasicky podle období života BM – Polička, Praha, Paříž, USA, Švýcarsko. Je psán místy až popularizačním jazykem a opatřen velkým množstvím poznámek pod čarou, které někdy vysvětlují i to, co by se snad vysvětlovat ani nemuselo (např. kdo je v orchestru sekundista, str.12). Přimlouval bych se za více z hudebního hlediska podstatných informací a třeba i o přehled, jakým způsobem se vyvíjel hudební jazyk BM na úkor pasáží, které jsou čtivé, ale pro odbornou práci ne až tak důležité.

Oddíl 3 se týká již samotného Duo concertant. Kapitoly 3.1. a 3.2. mapující historii a okolnosti vzniku a podávající přehled o vydáních považuji za zdařilé a přínosné.

V kapitole 3.3. podává autorka analýzu partitury a rozbor díla. Sama upozorňuje, že rozbor je pojat „*výhradně dirigentskýma očima, nikoliv muzikologickýma*“, a že „*úplnou harmonickou analýzu přenechám budoucím případným zájemcům z oboru hudební teorie*“. Budiž, ale pak je snad lepší se do harmonického rozboru raději nepouštět. Zatímco rozbor formy a charakteristika obsahu, jímž je naplněna, je správný a řekl bych, že i přínosný, pak rozbor harmonický příliš přísná kritéria neunes. I takové „*dirigentské oči*“ by si totiž měly dávat na některé muzikologické záležitosti pozor. Například onen známý subdominantní spoj není „*charakteristický pro díla Leoše Janáčka (viz například Taras Bulba)*“ jak tvrdí autorka na str.43, nýbrž je u Janáčka právě jen v Tarasu Bulbovi. Naopak Martinů jej použil poprvé v Juliettě (1937) a pak jej používá dál s čím dál větší chutí. Na rozdíl od Tarase Bulby, kde je spoj rozváděn do kvintakordu, jej ale Martinů používá daleko častěji rozváděný do

kvartsextakordu. V Duu concertant ovšem tento spoj nenajdeme, protože onen závěr 3. věty, který autorka k „Tarasovu“ spoji připodobňuje, je normálním závěrem subdominanta – tónika (F-dur – C-dur). Pokud by něco stálo za úvahu zde dodat, pak snad informaci (důležitou), že Martinů modifikoval základní harmonickou kadenci z T-S-D-T na T-D-S-T. Proto tak často nacházíme u Martinů spoj S-T a jeho kadence je taková měkká a dalo by se říci přívětivá. Ale zcela jednoznačně souhlasím s autorkou, že poslední akord je „čistý a průzračný“ (str. 43).

Závěrečným oddílem diplomové práce je kapitola 4 – Vlastní interpretační náhled. Tato kapitola by mohla a snad i měla být hodnotná, neboť kromě obecných, a i jinde dohledatelných informací bych očekával, že bude obsahovat i popis nebo charakteristiku právě onoho „náhledu“, jenž by mohl sloužit jako inspirace případným budoucím interpretům. Skutečnost je ale jiná. V první podkapitole (4.1) jsou popisovány organizační detaily související s přípravou koncertu, je přetištěn jeho program a jsme informováni o tom, že vznikla live nahrávka. Až podkapitola 4.2 přináší ve velmi malém rozsahu některé poznámky, které jsou ovšem výsledkem poslechu vlastní nahrávky a popisem toho, co by se příště mohlo povést lépe. Nicméně, alespoň tak. Je pravda, že, jak píše autorka, *„vzhledem k tomu, že se jedná o koncertantní skladbu, je interpretační záměr podřízen tomu, jakým způsobem skladbu sólisté chtějí hrát“*. Přesto by nějaký vlastní a jasně formulovaný názor na způsob provedení alespoň některých míst, která se, třeba z hlediska artikulace, mohou jevit jako problematická (např. 1. věta, takty 9-12) svědčil o tom, že dirigent není ani v případě koncertantních skladeb jen jakýmsi rukojmím sólistů, ale má do toho co mluvit. Přesto snad lze říci, že některé zaznamenané poznámky na základě zkušenosti a poslechu nahrávky jsou cenné. Mohlo by jich ale být víc a přiznám se, že bych je četl s daleko větším zájmem, než věty jako *„Orchestr měl pro nastudování dostatek času, nikdo ze zúčastněných nebyl ve stresu a koncert pak vynikl v celé své kráse“* (str. 48). S nadsázkou bych mohl dodat, že nám ještě chybí informace, jaké bylo ten večer počasí...

Celkové hodnocení:

Diplomová práce je psána pečlivě, se zájmem o věc, dobrou vnitřní motivací. Kladně hodnotím životopis a části rozboru díla, které se týkají hudební formy a charakteristiky obsahu, jistý potenciál ke zlepšení bych viděl v oblasti harmonické analýzy, která je i pro dirigenta důležitá, protože se přímo dotýká praxe. Za slabší považuji kapitolu „Vlastní interpretační náhled“, která od problematiky interpretace odvádí pozornost jinam a samotné interpretace se dotýká pouze okrajově. Také bych autorce doporučil, před podáním příští práce podobného druhu, si ji ještě vícekrát přečíst, protože by odhalila některé zbylé chyby (str.37: *„Shrnutí druhé věty: Tvoří příjemný kontrast k první a druhé větě“*, str.31 dole: špatné čísla taktů). Také bych doporučil dávat více pozor na jazykové kvality, stylistiku (např. na str. 11 v prvním odstavci je 3x za sebou slovo „však“; v životopisu se v některých místech až příliš často střídá čas minulý s budoucím, což působí dojem roztříštěnosti). A závěrem, zcela obecně, bych doporučil autorce na odborné půdě používat více faktů a odbornosti, která také nemusí být nutně jen suchopárná, nýbrž dokáže být i náležitě šťavnatá a čtivá.